

We verlangen allemaal dat politici de waarheid spreken — heel nobel, heel wenselijk, bijna alsof we leven in een feelgood kerstfilm waar iedereen aan het eind betert. Maar in de echte wereld is het juridisch allemaal nét iets soepeler. Een politicus mag soms liegen, zolang er geen meened, fraude of parlementaire misleiding in het spel zit. En dat speelveld gebruiken ze graag, gewapend met halve waarheden, gestileerde zinnen en selectieve feiten die precies passen in hun verhaal.

De echte straf komt meestal niet van de rechter, maar van het publiek: verlies van vertrouwen, aftreden met een persverklaring onder de arm, reputatieschade die langer blijft hangen dan kerstverlichting in februari.

Politiek is en blijft een theaterstuk waarin de waarheid soms pas opkomt in de derde akte — en waar wij als publiek uiteindelijk bepalen of de voorstelling nog mag doorgaan.

Mogen politici leugens vertellen? Dat is een goede en complexe vraag. Juridisch, moreel en praktisch zijn er verschillende antwoorden:

Juridisch:

Want in de meeste democratische landen is het niet per se strafbaar voor politici om te liegen, tenzij de leugen neerkomt op smaad, laster of belediging en als de leugen onderdeel is van ambts-eedschending, fraude, corruptie of misleiding van het parlement. Natuurlijk ook wanneer ze onder ede liegen wat meened wordt genoemd.

Politiek en ethisch:

Moreel gezien mogen politici niet liegen. Hun functie berust op vertrouwen van burgers. Als een politicus liegt, schaadt dat de democratische legitimiteit en het vertrouwen in de overheid. Toch gebeurt het. Ze stellen zaken rooskleuriger voor of gebruiken selectieve en dus niet volledige informatie of onwaarheden.

Dat zijn grijze zones die echt wel voorkomen in de retoriek die gebruikt wordt.

Praktisch:

In de praktijk is de straf voor liegen meestal politiek via verlies van vertrouwen via de pers en van de stemmer. Dit kan wel leiden tot aftreden en de daarbij ontstane reputatieschade verlies van vertrouwen,

Kortom:

- Over het Mogen in de juridische zin: soms wel, tenzij ze wetten overtreden.
- Over het Mogen in de morele zin: absoluut niet — eerlijkheid hoort bij goed bestuur.

We laten de voorbeelden maar even weg, anders wordt deze column te groot.

Liegende politici zijn niet verboden en daarom doen ze het heel graag
ten eigen voordeel

Dit delen:

Share op Facebook (Opent in een nieuw venster) Facebook

Delen op X (Opent in een nieuw venster) X